

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Valeriu Traian

din îndurarea lui Dumnezeu și grația sf. Scaun Apostolic

Episcop gr.-cat. român al Lugojului Doctor în sfânta Teologie.

*Veneratului Cler și iubitului Popor al aceleași Dieceze
În Domnul Nostru Isus Hristos Binecuvântare și Mântuire.*

Interese mai înalte bisericești au pretins, ca Ilustritatea Sa Preasfințitul Domn, iubitul nostru Episcop Vasile să-și părăsiască tronul arhieresc de Lugoj, unde 8 1/2 ani a muncit zi și noapte cu jertfire de sine pentru înaintarea și înflorirea acestei Dieceze de Dumnezeu păzite, dând tronului episcopesc o strălucire mare.

În cei din urmă 18 ani, de trei ori a rămas văduvită iubita noastră dieceză, jertfindu-se pe sine și abdicând de mirele ei înțelept bun și iubitor în favorul celorlalte surori mai mari. A trebuit să aducă această jertfă chiar și acum, când știa că are lipsă de un povătuitor înțelept și bun, care să zidească pe fundamentul ridicat la Mănăstirea Prizlopului, să dea viață seminarului pus deja sub acoperământ și să execute hotărârile înțelepte aduse în ultimul conzistor plenar. Prin înălțarea la demnitatea Arhierescă a nevredniciei mele, care sunt fiul acestei dieceze, a ajuns Dieceza noastră asemenea Vifleemului celui mic, să fie leagăn de mângâiere a întregii provincii bisericești, dând Arhieriei tuturor diecezelor noastre: ca să-și poată reînoui viața religioasă-morală și astfel să se mântuiască de multe boale ce le-a bătuit, precum lumea prin cel născut în Vifleem a fost mântuită din robia păcatului.

Denumit de Episcop al Vostru, Iubiților, prin Maiestatea Sa în 12 Nov.

1912, preconizat de Sf. Sa Pontificele Roman în 14 Dec. 1912 și consacrat de Episcop în biserica catedrală din Blaj, prin cei trei antecesorii glorioși

Arhieresc, azi când sfânta Noastră biserică vestește dorul ferbinte a lui Zacheu prin rostul sfintei Evanghelii, de a vedea pe Isus, precum și bucuria

nemărginită, ce a simțit-o când Mântuitorul i-a zis: »Astăzi în casa ta mi-se cade să fiu«. (Luca 19. 5). Cuvine-se și mie cu adevărat ca Invățător al Vostru să vă îndemn cu tot dinadinsul, să faceți asemenea, căutând pe Isus, cercetându-L cât mai des și nizuindu-Vă să-L primiți zilnic în casa sufletului Vostru.

I.

Prin păcat nu numai ne-am depărtat de Dumnezeu, ci ne-am făcut vrednici de osânda vecinică. Cu toate acestea Dumnezeu atât de mult ne-a iubit, încât pe unul născut Fiul Său L-a dat pentru noi. Isus Hristos, care este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, își părăsește tronul Său ceresc, ia trup omenesc și se umilește ca să ne înalțe pe noi. Din dragostea față de noi se jertfește pentru noi cari L'am vătămat, și moare pe lemnul crucii ca să ne aducă la viață. »Acesta păcatele noastre le poartă și pentru noi rabdă durere și noi am gândit că dela Dumnezeu este el întru durere și întru năcaz. Iară el s'a rănit pentru păcatele noastre și a pătimit pentru fărădelegile noastre, certarea împăcării noastre pe dânsul și cu rana lui noi toți ne-am vindecat. Toți ca niște oi am rătăcit, fiștecarele din calea sa s'a abătut și Dom-

ai mei, în 14 Ianuarie 1913, cu dorul ferbinte de a le urma Lor, continuând opera măreață începută de Ei, în nădejdea darului bunului Dumnezeu, iată am venit să-mi ocup scaunul

nul l-a dat pe el pentru păcatele noastre. Și el pentru ce s'a chinuit, nu și-a deschis gura sa, ca o oaie la junghiare s'a adus și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde așa nu-și deschide gura sa, întru smerenie judecata lui s'a ridicat și neamul lui cine-l va spune, că s'a luat de pe pământ viața lui, pentru fărădelegile poporului meu s'a adus la moarte». (Is. 53. 4—8). Numai așa ne-am putut mântui fiindcă păcatul e nemărginit de mare și facerea din destul trebuie să fie nemărginit de mare. Că așa stă lucrul, e ușor de înțeles. Dacă zicem un cuvânt de ocară, cătră un servitor de-al nostru, e vătămare. Dacă zicem tot acelaș cuvânt cătră un prietin, vătămarea crește, fiindcă acestuia îi suntem datori cu cea mai mare cinste. Dacă acelaș cuvânt îl vom zice unui stăpân de-al nostru, vătămarea e și mai mare, fiindcă îi datorim mai multă cinste, adecă cu cât crește mărirea persoanei sau ființei pe care o vătămăm, cu atât mai mult crește și vătămarea. Dumnezeu însă e nemărginit de mare; așa păcatul, care este călcarea voinței lui Dumnezeu exprimate în poruncile dumnezeiești și bisericesti, oricât de mic ni s'ar părea nouă, este răutate nemărginită, fiindcă prin el se vatămă Dumnezeu cel nemărginit. Tocmai pentru aceea pedeapsa lui trebuie să fie nemărginit de mare. Noi însă suntem ființe mărginite. Ca atari nu putem suferi nici o pedeapsă nemărginită, prin urmare nici nu suntem în stare să facem destul dreptății lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre. Avem însă un suflet nemuritor și așa putem suferi o pedeapsă fără de sfârșit, de aceea prin păcat ne facem vrednici de pedeapsa vecinică a iadului. De pildă ne poate servi pedeapsa ingerilor căzuți, cari pentru un singur păcat, făcut numai cu gândul, au fost pedepsiți cu osânda vecinică.

Dar, cum am zis, preabunul Dumnezeu atât de mult ne-a iubit încât pe unul născut, Fiul Său L-a dat pentru noi. Acesta a luat trup omenesc pentruca să poată suferi. Fiind Isus Hristos prin minunea ipostatică și Dumnezeu și om, prin moartea Sa de pe cruce a făcut destul dreptății dumnezeiești pentru toate păcatele din toate vremile. Darurile câștigate pe lemnul crucii le-a așezat în s. biserică întemeiată prin sf. Petru, ca într'o visterie, ca de acolo fiecare om pământean, când voiește să-și poată scoate cu ajutorul sfintelor taine, atâtea daruri de câte are trebuință ca să i-se ierte păcatele și să poată înainta pe calea desăvârșirii sufletești. Așa prin s. bottez și s. pocăință primim iertarea păcatelor și darul sfințitor, iar prin celelalte sfinte taine primim înmulțirea darului sfințitor.

Mântuitorul Nostru însă nu s'a îndestulit numai cu atâta ci la cina cea de taină a luat pâne și mulțumind a frânt și a zis: »Luați, mâncați acesta este trupul meu, care se frânge pentru voi, aceasta să faceți în-

tru pomenirea mea. Așisderea și păharul după cină, zicând: Acest păhar legea cea nouă este întru sângele meu: aceasta să faceți de câteori veți bea întru pomenirea mea». (I. Cor. 11. 24—25).

La porunca aceasta a Mântuitorului Nostru Isus Hristos, sfinții Apostoli și următorii lor legiuitori, Episcopii și preoții, aduc aceasta jertfă în s. Liturghie.

S. Liturghie este astfel jertfa continuă a legii nouă, în care Isus Hristos prin mâinile preotului se jertfește în mod nesângeros Părintelui Său Ceresc.

Sfânta jertfă liturgică e de lipsă pe lângă jertfa de pe cruce, nu pentrucă prin aceea nu s'ar fi făcut destul pentru toate păcatele lumii, ci spre reamintirea, și înfățișarea nesângeroasă a jertfei sângeroase adusă pe lemnul crucii, prin care se aduce lui Dumnezeu o cinste desăvârșită, iar nouă roade pline de daruri, spre câștigarea mântuirii sufletului.

Noi prin cugetele, cunoștințele și faptele noastre niciodată nu vom putea mulțumi deajuns lui Dumnezeu pentru binefacerile primite dela El, pentru aceea suntem datori, ca prin sfânta Liturghie, ca jertfă de mulțumită să ne arătăm recunoștința noastră cătră Atotputernicul Dumnezeu.

Încurcați în păcate și greșeli, nu suntem în stare să înălțăm rugăciuni curate la ceruri pentru împlinirea cererilor noastre. Pentruca ruga noastră să fie ascultată, e de lipsă, ca să oferim s. Liturghie cât mai des, ca o jertfă de cerere la tronul ceresc.

De câteori promitem îndreptare și iarăși cădem, cum am cuteza să ne ridicăm ochii nostri la Preadreptul Judecător, dacă nu ne-ar veni întru ajutor Isus Hristos, aducând în sfânta Liturghie jertfa de împăcare, că: »De vremece sângele faurilor și al țapilor și cenușa de junincă stropind, pe cei spurcați îi sfințește spre curăția trupului, cu cât mai vârtos sângele Domnului Hristos, carele prin Duhul cel vecinic, pe sine s'a adus fără de prihană lui Dumnezeu, va curăți cunoștința voastră de faptele cele moarte, ca să slujiți Domnului celui viu?» (Evr. 9, 13—14).

Din vechime începând s'a adus s. Liturghie pentru sufletele celor morți, ca prin vrednicile Mântuitorului Nostru Isus Hristos să câștige iertarea pedepselor vremelnice și să poată trece din locul curățitor întru împărăția cerească.

Așa în toate lipsele noastre și sub toate împrejurările, ne e foarte de lipsă sfânta jertfă liturgică, ca noi și ai nostri să putem ajunge la fericirea vecinică. Drept aceea trebuie să jertfim s. Liturghie cât mai des, întrucât să poate chiar zilnic, să luăm parte la s. Liturghie cu cea mai mare evlavie jertfindu-ne lui Dumnezeu pe noi înșine împreună cu Domnul nostru Isus Hristos.

Sinodul III. (T. III, c. 1, p. 12.) dispune: »Preoții aplicați la păstoria sufletelor sunt datori în zile anumite a celebra s. Liturghie pentru credincioșii concrezuți grigei lor spirituale.

Purtătorii oficiilor parohiale sunt datori a celebra pentru credincioșii lor în persoană și în parohie, și numai în caz de piedecă adevărată și gravă pot să fie supliți prin alt preot.

Zilele, în cari sunt datori purtătorii oficiilor parohiale a celebra s. Liturghie pentru credincioșii lor, sunt toate Duminecile și toate sărbătorile de peste an. A aplica liturghiile în acele zile pentru alții, nu este iertat, nici stipendiu misal nu se poate lua după liturghiile acele.

Iar porunca a treia dumnezeiască explicată mai cu deamănuntul în porunca primă și a doua bisericască obligă pe fiecare creștin, ca în fiecare Duminecă și sărbătoare legată să asculte sfânta liturgie și predica. Drept aceea aștept dela fiecare frate preot, paroh ori administrator parohial, să slujască sfânta liturgie și să țină o predică de cel puțin 10—15 minute în fiecare Duminecă și sărbătoare sau dacă prin morb sau altă cauză gravă ar fi împedecat să o facă aceasta el însuși, de cu vreme să se îngrijească, ca să fie substituit prin altul. Și mult m'aș bucura, dacă toți frații preoți ar celebra sfânta liturghie zilnic sau barem de câteva ori peste săptămână. Că astfel împărțându-ne cât mai mult de darul lui Dumnezeu, să putem câștiga binecuvântarea cerească. Să nu uite frații preoți, că au datorința să îndemne pe toți credincioșii cu tot deadinsul și cu toate ocaziunile, ca barem Dumineca și în sărbători să asculte regulat sfânta Liturghie.

II.

Isus Hristos voiește însă să se împreune cu noi mai intim. Întru ajungerea acestui lucru nouă ni-se dă sfânta cuminecătură spre nutremânt sufletesc.

La cina cea de taină »luând pâne mulțumind a frânt și le-a dat lor zicând: acesta este trupul meu, care se dă pentru voi, aceasta să faceți întru pomenirea mea. Și luând păharul mulțumind a zis: luați aceasta și împărțiți între voi». (Luc. 22, 16—17).

Și iată pânea și vinul se prefac în adevăratul trup și sânge a lui Isus Hristos, rămânând numai forma pâinii și a vinului.

Insuș Isus Hristos încă cu un an înainte de cina cea de taină promite poporului o pâne cu mult mai prețioasă, »Pânea, — zice El, — care eu o voi da, trupul meu este, care îl voi da eu pentru viața lumii Deci se priceau Jidovii între sine zicând: cum poate acesta să-și dea nouă trupul să-l mâncăm? și a zis Isus! Amin, amin zic vouă de nu ve-ți mânca trupul fiului omenesc și nu ve-ți bea sângele lui, nu ve-ți avea viață întru voi. Celce mănâncă trupul meu

și bea sângele meu, are viața vecilor și eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi.} Că meu trupul cu adevărat este mâncare și sângele meu cu adevărat este beutură. Celce mănâncă trupul meu și bea sângele meu între mine rămâne și eu întru el... și celce mă va mânca pe mine, acela încă va fi viu prin mine». (Ioan 6, 51—57).

Și el s'a milostivit spre noi și ne-a lăsat adevăratul său trup spre mâncare și scumpul său sânge spre beutură, căci în sfânta taină a Cuminecăturii sub forma pâinii și a vinului de față este Preacuratul Trup și Preascumpul sânge al Domnului Dumnezeu și Mântuitorului Nostru Isus Hristos. Domnul mi-a făgăduit și credincios este Dumnezeu întru făgăduințele Sale. Că puternic este Dumnezeu și că în stare este să-și împlinească făgăduința ne-a dovedit-o, când la nunta din Cana Galileii a prefăcut apa în vin, când 5000 bărbați i-a saturat cu 5 pâni și 2 pești, când orbului din naștere i-a dat vederea, când pe ceice petreceau în neputință i-a izbăvit de toată boala, ba chiar și morți a înviat, dovedind prin aceste minuni, că este stăpânul a toată firea, că puterea Lui margini nu are.

Aceeaș învățatură o propovăduiește Apostolul neamurilor. El zice: »Păharul binecuvântării, care îl binecuvântați nu este împărțirea trupului lui Hristos?» și »de câteori ve-ți mânca pâinea aceasta și ve-ți bea păharul acesta, moartea Domnului vestiți, până când va veni«. (I. Cor. 11. 26).

Aceasta a fost învățatura neschimbată a sfintei Biserici dela început și până acum.

Astfel fiecare preot de câteori celebrează sfânta Liturghie, se împărțește de adevăratul trup și sânge al Mântuitorului Nostru Isus Hristos, drept aceea, rogu-Vă Fraților, ca nici când nici unul să nu vă apropiați de altarul Domnului întinați cu păcate, fiindcă, precum zice sfântul apostol Pavel: »Oricine va mânca pâinea aceasta, său va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului și sângelui Domnului. Ci să se ispitească omul pe sine și așa din pâne să mănânce«. (I. Cor. 11. 28).

Ca nu cumva să se împlinească cu vre-unul dintre noi prorocia lui Malachia, care zice: »Că și vouă vi-se vor închide ușile și nu veți aprinde jertfelnicul meu înzadar, nu vă voiesc pe voi, zice Domnul Atotțiitorul și nu voi primi din mâinile voastre jertfe, că dela răsăritul soarelui și până la apus numele meu s'a mărit întru neamuri și în tot locul tămăie se aduce numelui meu întru neamuri, zice Domnul... iar voi îl spurcați... și de veți aduce jertfă, au primi-le-voiu acestea din mâinile voastre, zice Domnul Atotțiitorul«.

Pregătiți-vă bine și vă curățiți sufletele voastre de câte ori vă apropiați de masa Domnului. Departe este dela mine gândul ca să vă îndemn,

să vă rețineți dela împărțirea cu sfânta taină a Cuminecăturii, căci prin aceasta v'ați despoia de darul cel mai mare, care nici ingerilor nu se dă, de care însă noi avem neapărată lipsă, ca să putem câștiga viața de veci.

Și vă rog, Fraților, cu tot de-a-dinsul, că cu pilda voastră și cu cuvântul să îndemnați pe toți credincioșii, ca cel puțin odată în an să se apropie de sfânta masă a Domnului, tâlcuindu-le, că dacă nu o fac aceasta nu numai se despoaie de darul acesta prețios, ci calcă și porunca a patra a bisericii și prin aceasta își încarcă sufletul cu un nou păcat de moarte. Iar pe ceice au credință mai tare și sunt mai zeloși îndemnați-i să se împărțească cu sfintele taine mai des; la început, barem la sărbătorile mai mari; mai târziu, în fiecare lună, progresând apoi în fiecare săptămână și în urmă în fiecare zi. Căci numai așa vom ajunge ca și biserica noastră cu timpul să se poată numi cu adevărat ceata sfinților, cum cu drept cuvânt s'a numit așa biserica lui Hristos în celea dintâi patru veacuri, când trăiau fără păcat și să împărțeau zilnic de prețiosul trup și sânge al Domnului Nostru Isus Hristos. Spuneți-le ce ați citit în sfânta Evanghelie despre Zacheu, care văzând pe Isus Hristos și putându-l saluta în casa sa, mișcat până în adâncul sufletului, a zis către Domnul: iată jumătate din averea mea. Doamne, o dau săracilor și de-am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrat. (Luc. 19, 8).

Că așa și ei cu dor să doriască a vedea pe Isus și să inseteze de-al primii în sfintele taine, iar dacă L-au văzut și L-au primit sub acoperământul sufletului lor ca și Zacheu, să se pocăiască, să restituie și să se îndrepte, bucurându-se de societatea lui Isus și nutrind dorul de-a nu se mai despărți de El.

III.

Dragostea, ce Isus Hristos ne-a arătat să o răsplătim cu dragoste adevărată. El dorește să fie totdeauna între noi și cu noi: pentru aceea zi și noapte rămâne pe sfântul altar așteptându-ne și zicându-ne să mergem la El toți ceice suntem întristați și osteniți și El ne va ușura pe noi, căci jugul Lui e ușor și sarcina Lui e plăcută.

Avem chiar datorința să-l cercetăm pe Isus și să ne închinăm Lui: »Domnului Dumnezeului tău te vei închina și Lui singur vei sluji«. (Mat. 4. 11).

Grele sunt ispitele pe cari le întâmpinăm la tot pasul și cine altul decât Domnul va da nouă putere, căci »toiagul puterii va trimie ție Domnul și vei birui în mijlocul vrășmașilor tăi«, zice psalmistul. (Ps. 109. 4).

Multe sunt năcazurile noastre și negrăit este amarul suferințelor noastre și unde va afla mângâiere inima noastră îndurerată? La Domnul, despre care zice Psalmistul: »Toiagul tău și

varga ta, acestea m'au mângâiat. (Ps. 22. 5).

Cât de nerecunoscători sunt acei preoți, cari săptămâna întreagă îl încuie pe Isus în biserică, ca pe un rob sau dușman și nu lasă pe nime să-L cerceteze, să i-se închine și prin aceasta să-i câștige Lui bucurie, iar credincioșilor dar și binecuvântare.

Vă rog, Fraților, să aflați modul și timpul, ca și peste săptămână să fie accesibilă sf. biserică, pentru aceia ce doresc să-l adoreze pe Isus Hristos, și premergând cu pilda voastră, să îndemnați credincioșii să-și caute mângâierea și sfatul la Mântuitorul nostru în sfânta Euharistie.

Nu vă lăsați stăpâniți neconținți de grijile lumii acesteia, ci vă îndreptați adeseori gândul vostru spre Domnul, care vă zice: »Nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce să mâncați și ce să beți; nici cu trupul vostru cu ce să vă îmbrăcați; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul, decât îmbrăcămintea? Căutați la paserile cerului, că nici seamănă, nici seceră, nici adună în jigniță și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește pe ele. Au nu sunteți voi cu mult mai aleși decât acelea?... Și de haine ce vă grijiți? Socotiti crinii câmpului cum cresc, nici se ostenesc, nici torc. Iară zic voauă, că nici Solomon, întru toată mărirea sa nu s'a îmbrăcat, ca unul dintre aceștia. Deci dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâne se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, au nu cu mult mai vărtos pe voi, puțin credincioși? Drept aceea să nu vă grijiți, zicând: ce vom mânca sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca, că toate acestea păgânii le caută. Că știe Tatăl vostru cel ceresc, că vă trebuiesc acestea toate. Deci căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și acestea toate se vor adauge vouă«. (Mat. 6, 25—33).

Apoi vă rog, iubitorilor Frați, să țineți totdeauna în curățenie și să împodobiți biserica, căci ea e casa lui Dumnezeu. Să nu pretindem numai sămbrie dela Stăpânul nostru, ci ca niște servitori conștiențioși să-i ținem în curățenie casa și să ne silim a-i sluji Lui, cu toată alipirea. Frumșeta bisericilor ne arată mărirea credinței noastre.

Nici odată să nu fim sgârșiți și leneși, când e vorbă de preamărirea lui Dumnezeu, numai așa vom putea aștepta dar și binecuvântare aci pe pământ și mântuirea sufletului nostru în viața veșnică.

* * *

»Cătră Născătoarea de Dumnezeu acum cu nevoință să alergăm noi păcătoșii« și »folositoare și acoperământ vieții« să o punem. Nici odinioară să nu tăcem noi nevrednicii a vestii puterile Ei sciind-o maica lui Dumnezeu zicând: »Cu razele luminii Tale luminează, Fecioară, negura neștiinței gonind dela ceice cu credință, Născătoare de Dumnezeu te mărim!«

Și deoarece »pentru toți Te rogi, ceea ce ești bună, cari scapă cu credință intru acoperământul Tău cel puternic, că noi păcătoșii nu avem, cătră Dumnezeu, intru nevoi și intru scârbe, altă mântuire, pururea fiind însărcinați cu multe păcate, Maica Dumnezeului celui de sus. Pentru aceea cădem înaintea Ta« (Canon de mâng.) și Te rugăm ajută-ne nouă, ca în toate zilele vieții noastre să putem urmă chemării iubitului Tău Fiu, care zice: »Rămâneți întru mine și eu întru voi. Precum mlădiță nu poate să aducă roade întru sine, de nu va fi în viță, așa nici voi de nu veți fi în mine. Eu sunt viță, voi mlădițele, celce locuiește întru mine și eu întru el; acela aduce roadă multă, că fără de mine nu puteți face nimic.

De nu va rămâneă cineva intru mine, se va scoate afară ca mlădița și se va usca și o vor adună și o vor băgă în foc și o vor arde. De veți rămâneă întru mine, și cuvintele mele de vor rămâneă întru voi, orice veți vrea, veți cere și va fi vouă. Întru aceasta s'a preamărit Tatăl meu, ca roadă multă să aduceți și să fiți mie ucenici. Cum m'a iubit pe mine Tatăl și eu am iubit pe voi: rămâneți intru dragostea mea«. (Ioan 15, 4--9). Și așa să rămânem uniți cu El și în vieța veacului ce va să fie. Amin.

Darul Domnului nostru Isus Hristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Spiritului sfânt să fie cu voi cu toți.

Dat în Lugoj la serbarea amintirii s. Ioan Gurădeaur în ziua de 27 Ianuarie v. (9. Febr. n.) 1913.

Episcop VALERIU TRAIAN.

Se prăpădesc Kulturegyleturile. Deodată cu stăpânirea constituțională maghiară s'au înființat una după alta societățile culturale-maghiare, toate cu o singură menire „de a socoti ce e maghiar“, de a răspândi cultura, spiritul și limba maghiară prin ținuturile locuite de naționalități. Aceste societăți a devenit cu timpul focarele culturale-maghiare, ocrotite și inzestrate de stat cu toate bunățile. Cu toate acestea afară de unele, cari au lucrat sistematic — toate celelalte nici un rezultat n'au putut arăta, afară poate de sforăitoare fraze, ce se repetau tot mai des și mai plicticos în anuarele lor oficioase. În anii din urmă s'au ivit glasuri tot mai sever împotriva lor, dar a fost totdeauna cineva, care nu bucuros ar fi abzis de beneficiile, ce veneau pe urma aceasta din visteria statului.

Așa se vede însă, că în anii din urmă a avut statul multe alte trebuințe mai momentuoasă și aceasta să și observă în anuarele seci și sterpe ale anului expirat, ba una dela granița Austriei înființată cu scop de a maghiariza slovenii și germanii s'a desființat în zilele acestea.

Vorbirea Impăratului Germaniei la Königsberg. Prusia la anul 1807 a fost ocupată de Napoleon, și numai în 1812 a fost eliberată, și supusă iarăși stăpânirii Hohenzollernilor. Faptul acesta, acum

după o sută de ani, a fost parentat în vorbirea ce a ținut-o în aula palatului imperial în Königsberg de însuși Impăratul Wilhelm II.

Impăratul după ce amintește despre vitejia poporului, de acum o sută de ani, care și-a jertfit bucuros averea și vieța pentru patrie spuge cu multă hotărire, că astăzi „Nu laurii războiului, nici bunăstarea, puterea și vaza înaltă, pot să asigure soarta și viitorul unui popor, ci singur numai *puterea morală*, care este în el. Baza acestei puteri e frica de Dumnezeu, împlinirea datorințelor, iubirea de patrie și credința față de rege. Nici n'am putea să sărbătorim mai frumos aceasta zi, decât promițând, că totdeauna vom fi vrednici de trecutul și de părinții noștri și vom păzi cu sfințenie religia și ideile, ce ne-au rămas moștenire dela ei“.

Dorește că acestea cuvinte să fie hotărârea adunării și atunci ori ce jertfă pentru binele patriei va fi ușoară.

Plata învățătorilor. În comisiunea instrucției publice s'a desbătut proiectul despre plata învățătorilor, cu care ocaziune atât referentul proiectului dl dr. Iosif Siegescu, câți și alți deputați ai comisiei și-au espus anumite nedumeriri privitoare la felul de informare, ce se introduce cu privire la învățători. Ministrul Zehy a răspuns, că e aplicat a modifica procedura astfel, ca informațiile asupra învățătorilor să fie comunicate și cu cei interesați, ca aceia să aibă ocaziune a demonstra împotriva unor note rele de conduită. Ori să ceară cercetare disciplinară împotriva lor, ca astfel să se rectifice, ce ar fi eventual fals. După acesta a fost primit proiectul atât în general cât și pe articole.

Academia populară.

— Cronică locală. —

Duminecă seara am avut plăcerea să ascultăm o conferență istorică de toată lauda, datorită dlui profesor A. Caliani. Ne-a vorbit aproape un ciaz și jumătate despre urmele Romanilor în Ardeal, desvâind în chip limpede și ușor vâlul uitării casnice, ce stăpânesc cunoștințele din istoria veche a multora, picurând dragostea sa de școală, neam și limbă, în șirele fără podoabe, ce cuprindeau vitejele fapte de biruitori, orânduitori de țări și cărmuitori de popoară a Romanilor, scoboritori de zei și rădăcina atători neamuri mândre ce stăpânesc și azi coastele sudice a bătrânei Europă. Și ca într'o măreață solemnitate ne-a trecut pe dinainte vitejeștile fapte și războinicii Romanii, ce-au întins în vreme de 500 ani hotărâle satului de hoțomani Roma, până la granițele cunoscute, pe atunci a Europei, Aziei și Africei: încheind astfel imperiul roman. Dar Romanii în nesațul lor a trebuit să se izbească și de Daci, cealaltă rădăcină a neamului nost, iar dl Caliani foarte la loc și cu multe amănunte topografice, pe cum se și cade unui războiu în care se plămădește neamul românesc, ne descrie cu pricepere îndărătnicia și mersul campaniilor lui Traian duse în potriua lui Decebal. Eroul cu ochi de vultur ca șoimii Carpaților, mai bine vrea moartea, el cu toți ai lui să moară decât să-și plece grumazul lui Traian, și astfel acvila ia în stăpânire, după o luptă voinicească, și acest, de Dzeu inzestrat cel

de pământ cu văi mănoase și cu munții croiți pe schelete de aur și argint: Dacia romană.

Dl conferențiar trece apoi la urmele ce au lăsat Romani în Ardeal, iar partea aceasta, ce părea a fi un comunicat de anticitate fără vieță, prin graiul blând a dlui profesor au început să aibă viață, să le simțim parcă pe toate că ne vorbesc, că ne spun ce era pe atunci și ce nui azi. Expunerea vieții de odinioară a Romanilor de pe plaiurile noastre, cu toate formele aduse dela Roma, cu obiceiurile, păcatele și virtuțile lor, au legat tot timpul conferenței ascultarea marelui public din sala de gimnastică. Conferența să va publica în coloanele foi noastre.

După conferență s'au făcut proiecțiuni luminoase din istoria Romanilor. Dl conferențiar a fost călduros felicitat de publicul din sală.

Dșoara O. Pop a predat monologul „Domnișoara studentă“ și a plăcut, păcat că literatura noastră nu se poate lăuda cu monoloage bune pentru diletanți. Dșoara Pop a fost aplaudată.

Cronicar.

Reviste.

Alianță secretă între România și Austro-Ungaria. Unele foi din Rusia, au adus vestea, că între România și Austro-Ungaria ar exista o anumită alianță secretă. Ziarul „Politische Correspondenz“ însă desmiste aceasta veste și spune, că între România și Austro-ungaria nu este o alianță secretă, ci numai un compromis, încheiat încă în 1900.

Poveștile fantastice ale ziarelor rusești, că România s'ar îndestuli și cu mai puțin, dacă statele balcanice, și cu deosebire Bulgaria iar mijloci incorporarea Ardealului, nu pot fi luate în serios.

De fapt, pretinia României cu monarhia Austro-ungară și prin aceasta cu tripla alianță, e foarte intimă. Meritul pentru aceasta pretinie, e mai ales a lui Kinderlen Wächter, care multă vreme a fost reprezentantul Germaniei la București, și a cărui simpatii față de România, au întărit foarte mult aceste relații intime.

Conflictul româno-bulgar. În conflictul româno-bulgar s'a făcut în sfârșit lumină. Ministrul prezident din București dl Titu Maiorescu răspunzând la o interpelație a spus foarte hotărît, că România sub nici o împrejurare nu renunță la Silistria. În cercurile diplomatice răspunsul acesta al prim-ministrului să comentează astfel, că România nu va mai aștepta sfârșitul pertrac-

tărilor cu Bulgaria, ci va ocupa teritorul, pe care îl cere. Unele foi vieneză mai nouă publică telegrame din București, cari spun, că oștirea română a trecut deja în Bulgaria.

Răsboiul balcanic. Răsboiul între Turci și confederați s'a început pe toată linia. Bulgarii au atacat deodată Adrianopolul și trupele turcești dela Ceatalgea. Atacul Bulgarilor la Adrianopol a fost de o vehementă și eroism fără păreche în istoria luptelor moderne. Să zice, că întreaga linia de răsboiu a fost flacări și foc de șrapnele și boambe, încât nopțile erau iluminate ca ziua. Bubuitul tunurilor cutremura văzduhul și se auziau și în orașele mai îndepărtate. Telegramele mai nouă vorbesc deja de biruințe bulgărești și turcești așa după cum sunt expedate din Sofia sau din Constantinopol. În zilele proxime se va vedea, dacă Turcia va putea înfrunta noul răsboiu ori capitulează.

Instalarea Episcopului Lugojului Dr. Valeriu Tr. Frențiu să va face după următorul program:

Sâmbătă la 8 Februarie 1913.

Deputațiunea credincioșilor gr. cat. din Lugoj călătorește înaintea Arhiepiscopului până la Caraș-Severin.

Arhiepiscopul sosește la Lugoj cu trenul la 4 ore seara.

La gară va fi întâmpinat solemn: a) în numele parohiei prin Reverendisimul Domn *George Popovici* canonic; b) din partea comitatului prin magn. Domn *Aurel Isschutz* vicecomitele Caraș-Severinului; c) din partea orașului prin magn. Domn *Dr. Ioan Baltescu*, primarul orașului.

Dela gară Ilustritatea Sa Episcopul va merge la Biserica Catedrală, unde va fi salutată în numele Ven. Capitlu și a diecezei prin Ilustriss. Domn *Ioan Boroș*, preposit și vicar capitular, iară după rugăciunile dela Litie Arhiepiscopul va trage la rezidența episcopescă.

Seara la orele 8: Conduct de torte și serenadă. Conductul pornește dela Biserica Catedrală.

După serenadă. Convenire socială în hotelul „Regele Ungariei”.

Duminică în 9 Februarie 1913.

Duminică în 9 Febr. la orele 8^{1/2} dimineată se va aduna Veneratul Capitlu în Biserica Catedrală în sunetele clopotelor, cari vor suna în continuu până la orele 8^{3/4} când va sosi Episcopul.

La ușa bisericii, după ceremonialul din ajun, Episcopul va îmbrăca mandia, camilafca, epitrahiliul, mânușile și va lua în mână toiagul, apoi procedat de Veneratul Cler în ornate sacre, va merge până la iconostas, unde va face rugăciunile dinaintea de Liturgie. Preoții conduc apoi pe Episcop până la Scaunul arhieresc, ei ocupă loc în Presbiteriu, iară corul continuă a cânta „Împărate cerească”.

Ajuns la tron, Episcopul se însușă ca Episcop denumit, preconizat și consacrat al diecezei și demândă să se cetească documentele respective și anume: 1. Decretul regesc de denumire; 2. Bulăle pontificii; 3. Atestatul de consacrare. După ceterirea acestor documente Ilustriss. Domn Vicar Capitular va preda Episcopului cheile Bisericii Catedrale.

Episcopul după aceasta se va duce pe amvonul din mijlocul Presbiteriului și se va îmbrăca cu toate ornatele sacre, apoi suindu-se iarăși pe tronul arhieresc va ținea alocuțiunea ocazională către Cler și Popor. După sfârșitul alocuțiunii, la care răspunde Vicarul Capitular în numele Clerului, întreg Veneratul Cler, începând dela Ilustritatea Sa Domnul preposit Capitular, până la cel mai tinăr preot, va face Episcopului Omagiul îndatinat.

Terminându-se aceste, Episcopul va da binecuvântare cu dicherion și tricherion, pe când corul va intona „La mulți ani stăpâne”, apoi însoțit de Cler în ornate sacre va merge înaintea Iconostasului și cântând cu asistenții „Împărate cerească...” continuă s. Liturgie.

După rugăciunea amvonului se va cânta „Mărire întru cei de sus...” cu ecteniile dela Litie.

Canonicul cantor apoi va încunoștiința poporului adunat Brevă Pontifice pentru indulgența, și că Episcopul va da binecuvântarea Papală împreună cu indulgența plenară; din acest indemn va provoca poporul se Ingenunchieze.

După deslegare, Episcopul va depune ornatele pontificale și va îmbrăca mandia, camilafca scl. și de către toți preoții concelebranți va fi condus în procesiune până la ușa Bisericii în sunetul campanelor. De acolo Episcopul va pleca, iar Ven. Cler se va întoarce în altar spre a depune Ornatele sacre.

După finirea ceremoniilor bisericesti Ilustritatea Sa primește deputațiunile în reședința episcopescă.

La orele 2 d. m. masa festivă dată de Ilustritatea Sa în hotelul „Regele Ungariei”.

Seara la 8^{1/2} ore Concertul Reuniunii de cântări „Lyra”.

Noutăți.

Dar. Generosul dăruitor d. Vasile Stroescu a dărit 1000 cor. pentru aeroplanul „Vlaicu III”.

Prelegere cu schioptionul pe sama tineretului școlar. În săptămâna curentă, Miercuri și Joi seara, s'au ținut în sala de gimnastică pe seama tineretului școlar trei prelegeri foarte instructive atât din punct de vedere didactic, cât și pedagogic. Primele două prelegeri le-au ținut profesorii Gavriil Precup și Petru Suciu din istoria romană, respective din istoria popoarelor egiptene și eline, iar a treia a ținut-o profesorul Augustin Galiani despre orașul Pompei și despre anticitățile romane. Prelegerile au fost însoțite de chipuri luminoase, proiectate cu multă precizie sub îngrijirea prof. Ales. Borza.

Date fiind împrejurările modeste ale orașului nostru, în ce privește mijloacele de instrucție în afară de școala, aranjarea acestor

fel de prelegeri este o dovadă despre grija deosebită de care să bucură școlarii noștri din partea directorului gimn. dr. Ambroziu Chețianu.

Catastrofă de tren. Marți spre Mercuri la orele 1 noaptea s'a întâmplat o ciocnire de trenuri între *Medias* și *Brateiu*.

Trenul accelerat Arad—Budapesta care a plecat Marți seara din Brașov și în care se afla și prințul *Eitel Friderich* al treilea fiu al împăratului german Wilhelm, împreună cu suita sa, s'a ciocnit cu un tren de marfă.

Prințul cu suita sa au rămas neatinși de zgeditura produsă prin ciocnire. Dintre ceilalți călători numai 3 au fost răniți, ceea-ce să atribue împrejurării, că trenul accelerat nu a deraiat, ci a rămas pe linie.

La trenul de marfă cinci vagoane au fost sfărțate, iar ultimul vagon conținând petrolu a explodat. Flăcările ce luminau întunerecul nopții a produs mare panică între călători.

Când prințul Eitel Friderich și suita sa au observat pericolul, s'au scoborit din vagon și personal au dat ajutoare răniților și au liniștit publicul.

Din cauza ciocnirii, continuarea călătoriei s'a făcut cu mare întârziare. Călătorii trenului accelerat plecat din Brașov și-au continuat călătoria cu trenul accelerat, care venind de către Budapesta s'a oprit în gara *Mediasului*, iar călătorii ce veneau cu acest tren s'au urcat în trenul accelerat care venise de către Brașov.

Direcțiunea căilor ferate din Cluj și-a trimis reprezentantul la fața locului care să constate rezonabilitatea.

„Se caută un farmacist român, care ar fi aplicat a cumpara farmacia din *Negrești*, de care se ține și farmacia dela băile *Bicsad-țara-Oașului*. Farmacia are circulație anuală 14 mii cor.; la cea dela *Bicsad* chiria anuală e 1000 cor. *Țara-Oașului* are o populațiune de 23 mii-din cari 19 mii sunt români; Sunt 2 stațiuni medicale, medicul cercual cu sediul *Negrești* e român. Bani gata se recer. Postă, staț. telegr., gară în loc.

Pentru lămuriri mai detaliate este a se adresa la *Iuliu Ardelean teol. abs. Avas-felsöfallu (Negrești) com. Szatmár*.”

Analfabeți nu mai pot merge în America. Senatul din Washington a primit de curând un bill, în urma caruia ceice nu pot dovedi, că știu bare-mi scrie și ceti nu vor mai fi admiși pe pământ american.

Hymen. Dra *Anicuța Trif* și *Nicolae Baci* pictor, invită la serbarea religioasă a cununiei lor, ce se va celebra Duminică, în 9 Febr. crt. la orele 2^{1/2} în biserica din *Agârbiciu*.

Spargere. În prăvălia de modă și băcănie a comerciantului nostru dl *Traian Novac*, au intrat în noaptea de Miercuri spre Joi făptuitori necunoscuți, cari supărați poate, că n'au aflat nimic în cassa de bani, au luat de-a valma costume, ghete, ciorapi, tricouri ș. a. În graba aceasta însă n'au observat că au luat lucrurile despărechiate, așa au lăsat câte o ghiată galbină americană și una neagră de chevreaux. Spre a nu fi stingheriți în aranjarea garderobei, dl *Novac* li roagă să-i deie adresa, ca să știe unde să le spezeze obiectele rămase și pe viitor să-l avizeze, când li vor mai face onoarea, ca să nu-l mai ajungă rușinea de a avea cassa goală.

Seminariile din Roma pentru clerici diferitelor naționalități. Cine a umblat prin Roma, be bună seamă a observat, cât de diferită este îmbrăcămintea clericilor și a călugărilor de aici. De pe îmbrăcămintea să pot cunoaște, cari sunt italieni și alumi ai seminariilor, șapte la număr, diezezei de Roma, și cari sunt străini, veniți din diferite părți ale lumii. Acești din urmă locuiesc în Seminariile susținute de națiunile cărora aparțin... Seminariile de acestea sunt douăzeci pentru clerici, și anume 1. Colleg Propaganda. De vre-o cinci sprezece ani în acest Seminar se cresc românii noștri. Până atunci erau în coll. sf. Athanasiu. 2. coll. Germanier-Hungaricum. 3. C. Graecum. 4. C. Ruthenum. 5. C. Scoticum. 6. C. Hibernicum. 7. C. Anglicum. 8. C. Americanum Stat unit. 9. C. Belgium (două). 10. C. Pio-Latino-Americanum. 11. C. Teutonicum în S. Maria dell Anima. 12. C. Teutonicum presso S. Maria in Campo-Santo. 13. C. Polonicum. 14. C. Armenicum. 15. C. Bohenicum. 16. C. Pontif. Hispanicum. 17. C. Canadense. 18. C. Maroniticum. 19. C. Lucitanicum.

Pentru călugări sunt zece seminariile, dintre cari mai însemnat e *Collegium Romanum*, în care se cresc iezuiții.

Statistica catolicilor din imperiul britanic. După „Catholic Directory“ numărul catolicilor din întreg imperiul britanic este aproape de 13 milioane; din aceștia, în imperiul britanic european sunt 5,800.000; în Kanada 2,824.000; în Azia (India scl.) 2,288.000; în Australia 1,184.000; iar în Africa 499.000. Rezultatul cel mai frumos s'a ajuns în Kanada, unde în acești zece ani din urmă, numărul catolicilor s'a ridicat cu 1,200.000.

Petreckeri. Reuniunea rom. gr.-cat. de cântări „Lira“ din Lugoj arangează sub conducerea d-lui Ioan I. Ienea Duminecă, în 9 Februarie st. n. 1913, (Dumineca instalării noului episcop dr. T. V. Frențiu) în pavilionul „Concordia“ concert împreunat cu dans, la care vă invită cu toată stima comitetul arangiator. Inceputul la 8^{1/2} ore seara. Prețul de intrare de persoană: I. loc de șezut 2.50 cor., II. loc de șezut 2 cor., III. loc de șezut 1 cor. 50 fil., IV. loc de stat 1 cor. Bilete de intrare se vând la d. Ioan Juranescu (fiiseur) în palatul „Poporul“ și seara la cassă. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și să vor cuita. Program. 1. I. Mureșan: „Imnul Astei“, cor mixt. 2. a) D. G. Kiriac: „Cântecul pescarului“, cor mixt. b) Iul. Crișan: „Hai leliță'n vârful de munte“, cântec popular, cor mixt. 3. D. G. Kiriac: „Plugarul și ostașul“, cântec popular, cor mixt. 4. * * * „Romante“ cântate la violină de câtră d. I. L. Pop. 5. I. Schumann: „Vieța țiganilor“, cor mixt, cu acompaniament de pian. 6. A. Popoviciu: „Dorul Ardeleanului“, cor mixt, cu solo de bariton și sopran. 7. Maur. Moszkowski: „Capricé espagnol“, cântată la pian de câtră d-șoara Aurica M. Pop. 8. Grig. Teodosiu: „Dulce Bucovina“, cor mixt. Dans. În pauză se va juca de câtră 9 tineri „Călușerul“ și „Bătuta“. Acompaniamentul la pian e susținut de d-șoara Aurica M. Pop.

— Invitare la balul filantropic, ce se va ține în ziua de Trei-sfinți la 12 Februarie n. în sala „Hotelului Univers“. Venitul curat este destinat pentru „Fondul studenților bolnavi“. Blaj, la 27 Ianuarie

1913. Comitetul arangiator: dr. Ioan Rațiu, președinte. Iuliu Maior, secretar. Nicolae F. Negruțiu, cassar. Alesandru Borza controlor. Ioan Fodor, dr. Oct. Prie, Augustin Caliani, Mihail Șerban, Flaviu C. Domșa, Ioan Băgăian, Aurel B. Gajia, Valer Suciș, Petru Suciș, Ștefan Pop, Nicolae Pop junior. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 4 coroane. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Necrolog. † *Anicuța E. Pop* fiica dlui Dr. Laurențiu Pop avocat în Abrud a încetat din viață în 6 l. c. la orele 2^{1/2} dim. în etate de 16 ani.

Odihnească în pace!

Partea Literară.

Despre vieța curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Volesc să amintesc în câteva cuvinte părerea mea despre egalitate. Eu cred, că e zadarnică toată niziunța oamenilor cu graiul și cu scrisul, pentru a face pe toți oamenii egali; istoria de până aci nu ne arată că s'ar fi ajuns la egalitate deplină și omul nu poate crede, cum se va putea realiza aceasta în viitor. Și de aici încolo, totdeauna vor fi bărbați și femei, tari și amăriți, copii și adulți, sănătoși și bolnavi, înțelepți și nebuni, diligenți și leneși, avuți și săraci. D. Hristos încă a zis, că săraci totdeauna vor fi și cu deosebite neegalitatea aceasta este cauza cea mai mare a nemulțumirilor și tulburărilor dintre oameni.

Fără indoeală, că este ceva neiațeles în fenomenul acela foarte de observat între oameni, că unul fără meritul său a căzut în cutare familie de grof sau de capitalist, așa încât nici din auzite nu cunoaște acest cuvânt: lipsă, i-s'a dăruiț din partea sorții toate darurile, cari pot face vieța plăcută; altul se naște în sărăcie și aceasta îi rămâne soț nedespărțit și nedorit până la moarte; zadarnice sunt toate silințele bietului om, nu se poate feri de pretința ei. Mulți apoi fiind-că nu judecă lucrurile mai cu pătrundere și mai serios, văd în faptul acesta o nedreptate a lui Dumnezeu, care pe unii îi încarcă de bunătați, iar pe alții îi cearcă o vieța întreagă cu suferințe și dureri. Lucru vechiu: pe pământ nu e dreptate.

Dacă ne dăm însă silința și cercăm se pătrundem în esența lucrurilor, îndată ni-se va schimba părerea. Toți suntem egali în lucrurile mai însemnate; ne naștem pe o formă toți goli și plângând și părăsim câmpul acesta al plângerii despoiați de toate. Așadar în naștere și moarte nu ne deosebim deloc. Deosebirea isbitoare între diferiții oameni și împărțirea neegală a bunurilor pământestii a ocupat și geniul lui Eminescu, dar și el ajunge la rezultatul, că în lucrurile de căpetenie toți suntem egali:

„Vezi un rege ce împânzește globu în planuri pe un veac.)

Când la ziua cea de mâne, abia cuget un sărac.)

Deși trepte osebite le-au eșit din urna sorții, De-opotrivă îi stăpânește raza ta și geniul morții.)

La același șir de patimi de-opotrivă fiind robi.)

Fie slabi, fie puternici, fie genii, ori neghiobi“.

Insă pe când geniul filosofic al poetului ce indestulește cu observarea melancolică, că pe toți ne stăpânește raza lunii și puterea morții, apoi că toți oamenii sunt supuși patimilor, cari lucruri sunt de altcum destul de potrivite, ca se scărțeze superbia oriș-cui, noi mai putem adauge, că suntem egali și în alte lucruri: toți am primit trup omenesc și suflet nemuritor, prin ce reflectăm asemănarea dumnezească și stă în putința unui fieșterăruia din noi, ca să formeze din trupul și sufletul său adevărat capodoperă. Fiecare își poate câștiga adevărata fericire: liniștea sufletului curat, deja în vieța aceasta; și ce e mai mult fieștecăre își poate câștiga fericirea vecinică, prin o vieța plăcută lui Dumnezeu. Dacă privim lucrurile din punctul de vedere al vieții adevărate, e de tot secundar, că ai fost om bogat sau sărac. Ba eu socotesc, că năcazurile vieții sunt cu mult mai potrivite pentru oțelirea și formarea caracterului, a câștigării conștiinței de sine, decât abundența averilor.

De multe-ori, ce josnică e judecata oamenilor! Dacă aud vorbindu-să despre mărime, îndată se cugetă la putere, glorie sau influință, mărimea sufletească, caracterul mare nu le vine în minte. Dacă se vorbește de fericire, — ce cuvânt magic — imediat se cugetă la bani, plăceri trupesti, stare bună materială. Socotind bine vedem, ce lucruri netrebnice agită inimile și mințile omenești. Oare, dacă 30—40 de ani ai copiat acte sau ai avut vre-un oficiu înalt și toată vieța ai căutat numai plăcerile, întocmai ca fluturile, care zboară de pe o floare pe alta, prin aceasta zic, ți-ai împlinit chemarea? Aceasta să fie scopul vieții? Trebuie să neg cu toată hotărîrea. Scopul principal al vieții este educarea sau sfințirea sufletului, oficiul și celelalte lucruri din vieța, sunt lucruri de a doua mână.

O vieța petrecută în mâncare, beaură, pipare, somn și petrecere, crede-mă că nu-i deamă de om. Încă nici prin împlinirea conștiință a oficiului nu am făcut de-ajuns, cu aceasta suntem adecă datori față de societate, care ne dă pânea de toate zilele. Trăim o vieța adevărată, deamă de om, când pe lângă împlinirea datorințelor de mai sus ne niziim să ne facem vrednici de iubirea și răsplata lui Dumnezeu. „Căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui“ zice mântuitorul. Caută așadar împărăția lui Dumnezeu în tine însuși; rădăcini e vieții eterne sunt aici pe pământ. Ferește-te de păcat, progresează în bine și iată ești vrednic de răsplata cea mare!

Nu uita nici-când vorbele nui tinăr cu vieța sfântă, care la îndemnurile preținilor de ași lua parte din plăcerile vieții răspundea: „Ad aeterna natus sum“ nu sum născut pentru bunuri trecătoare și deșerte, ci pentru vecinicie. Aceasta e calea dreaptă care duce la Dumnezeu.

Scriitorul francez de Maistre iubitor mare de paradoxe scrie: „Nu cunosc vieța

„făcătorilor de rele“, — viața oamenilor de omenie este blăstămată. Dacă omul se cugetă, câtă ticăloșie cuprinde viața omului „cinstit“ trebuie să recunoască, că genialul scriitor francez are tot dreptul.

Dă-ți silința, ca să fi recunoscut de om cinstit nu numai de oameni, ci cu deosebire și mai înainte de toate de Dumnezeu!

2. Valoare nemărginită.

Cred, că ai auzit de matematica superioară. Știința aceasta calculează nu numai cu numeri comuni, ci și cu semnul acesta, — numit număr infinit. În realitate încă număr infinit nu există, căci să vedem cum se formează seria numerică? Așa că adăugem o unitate, adică pe 1 și în forma aceasta ne formăm seria: 1, 2, 3, etc. Acum, cugetă-ți un număr foarte mare; mai poți adăuga la această pe 1? Unu? Fără îndoială, se poate; La numărul astfel câștigat încă unu... și așa mai departe; așadar vezi, că nu poate să fie număr infinit. Infinit numai unul este: Dumnezeu, El este infinit — adică nemărginit, — după timp, spaț, știință, putere; sau cu alte cuvinte, pe Dumnezeu nu-l cuprinde nimic, nici timpul, nici spațiul.

În raport cu lumea, e nemărginit încă chipul și asemănarea lui Dumnezeu: omul.

Se adunăm tot aurul și argintul pământului în o grămadă, așa ca să se formeze un munte mai înalt decât Himalaia; în vîrf se punem toate mărgăritarele și petritele prețioase; ba să mai adăugem și prețul câtorva milioane de stele, dar să punem întreg universul cu ale lui bogății, nici atunci nu ar fi egal cu prețul unui singur om. Scănteia dumnezească, care locuiește în el, valorează mai mult decât întreg Universul. De cumva nu-mi crezi, te rog cetește cuvintele dela Mat. 16, 26.

Ce lucru cumințe ar fi, de nu ai uita nici-când în viață adevărul: singur prețuește mai mult decât lumea întreagă.

Știm cu toții, că este materie și este energie. Dela energie până la spirit e numai un paș; aceste trei ne dau schița universului minuat.

Am zis că lumea e minunată și nu fără motiv; pentru-că și în materia moartă lucrează puteri mărețe. Cugetă numai la atracțiune și gravitațiune, cari țin în echilibru planetele, apoi minunile magnetismului și ale electricității. În lumea plantelor aflăm o altă minune: viața. În plantă aflăm chimie, fizică, dar mai aflăm și „altceva“, ce nu poate fi produs nici de chimie, nici de fizică — și acesta „altceva“ e: principiul vieții, care e împreunat cu creșterea internă și sporirea.

În regnul animalic aflăm nu numai viață, creștere și sporire, ci și simțire și ce e mai minunat: instinct, care e intelectul animalului. Instinctul se îngrijește mai bine de animal, decât ori-care învățat din lume. Ideea lui Dumnezeu se manifestează în fiecare lege naturală, dar totuși instinctul este acela, care presupune și oare-cum pretinde ideea dumnezească mai clar, decât ori-ce. Instinctul este atât de sublim, cât unii învățați l-au confundat cu intelectul omului.

Și dacă în contemplarea frumșeiilor interne ale lumii, ai ajuns până aici, înainte de a merge mai departe, descoperă-ți capul te rog, căci ai ajuns la o mărire așa de sublimă, care întrece cu mult pe toate celelalte ființe din univers. Mărimea aceasta sublimă, ești tu omule! [Va urma.]

Noaptea sf. Bartolomeu.

După *BOLANDEN*.

Trad. de *Aurel B. Gajia*, profesor.

(Continuare).

Contesa era pregătită la întâmplări mari. Parcă îi spunea cineva că acolo se pregătesc lucruri înfiorătoare. Credea că în tot minutul vor să ucidă pe acela pe care ia îl imbia mai mult. Ascultând mereu, înainta în liniște și intră într-o odaie a cărei antișambă rămase deschisă. Pe părete ardea o lampă. Ascultând s'a oprit de nou. Odaia era goală. Nu era de față nici un camelier și nici un servitor. Presimția însă de îngrozitoare lucruri ce aveau să se întâmple. Parcă auzi un șgomot înădușitor. Ce a fost acesta? A voit să străbată mai aproape și să delătore pericolul cel amenința. A intrat în a doua odaie, care era cu totul întunecată. Singur câteva raze slabe străbăteau din odaia învecinată. S'a oprit și asculta mereu. Nu se mișca nimic, era o liniște mortală înfiorătoare. Ia asculta încet. Din Louvre putea să auză și cel mai mic șgomot. Dar nici o mișcare de nicăiri. Locuitorii s'au pregătit de odihnă, șgomotul de pe stradă a încetat, Parisul întreg s'a pregătit de somn. Singur ia mai era trează și se gândea la celea mai înfricoșate lucruri, ce aveau să se întâmple. Pentru iubitul ei era pregătită la așa lucruri cari erau în contradicție, cu ori ce bonton. Pe urmă contesa s'a înfricat. De ar ști cineva de ia? Și încă în oara aceasta? Singură aici în apropierea odăilor regelui? Ia regina frumșei? — Ungând o alungă, de aici. Înainte de a se depărta de aici o speriară câțiva pași de bărbați. Pe coridor se apropiară doi bărbați. Unul era regele, Blanca îi cunoștea bine pașii. Contesa s'a ascuns după fereastră pentru-că regele și însoțitorul lui intrară în antișambă.

— Numai pe un minut! zise el după ce au intrat în lăuntru.

Carol a intrat în odaia întunecată și a deschis o ușă din dreapta, prin care străbătu o lumină orbitoare. Regele dacă ar fi privit în jur, ar fi observat îndată pe Blanca.

— Este cineva aici? zise el.

O liniște adâncă. Blanca tremura că o să o afle regele. Se temea că o tradează chiar și bătăile inimii ei.

— Este cineva aici? a strigat și mai tare.

Iarăși deveni liniște. Carol închise ușa și s'a reîntors de nou în antișambă.

— Am știut, că nu-i nime aici, i-am trimis pe toți, zite cătră Bastard Angouleme. Aici nu ne aude nime. Trebuie să-ți descoper un secret, pe care numai noaptea poate să-l auză. Singur partizanii pot să știe de el. Secret, care pe fiecare minută mă neliniștește tot mai mult. Pentru aceea mi-am dimis și suita.

— Și de-fapt în asta seară la cină, am observat ceva neobișnuit din fața d-tale,

— Numai neobișnuit? Ceva îngrozitor. Ascultă Angouleme. Nu sunt femeie și nici băiat. Șapoi mă și cunoști. Știi, că nici moartea nu-i în stare să mă sperie.

— Chestia e mai îngrozitoare decât moarea! Sa ivit în inferu, — a produs-o frica, — națiunii răzbunătoare, — a adus-o cu sine lipsa, — și s'a numit: dreptate.

— Adevărat că-i ceva îngrozitor. Să o aud odată.

Regele făcând o întorsătură, ia venit lumina pe față. Bastard observându-l a increment. Carol era palid, iar inima lui era cuprinsă de chinuri grozave.

— Ascultă! zise repede prințului: În noaptea asta vor muri toți hugenoții.

Apoi s'a retras puțin și privi la Angouleme.

— Bravo, majestate! Năutatea asta care o aud ar fi acel lucru îngrozitor?

— Omule, — eu cred, că tu glumești?

— De bucurie glumesc majestate! Bucuria asta e a Franței întregi și o pretinde dreptatea în interesul bunăstării țării întregi!

— Și eu amesc! — Rîde numai mai departe Angouleme. Risul tău îmi alungă situația tristă în care mă aflu. Eu încă vreau să rîd. Ha, ha, ha!

Angouleme privi la regele, care se plimba dealungul odăii. Doar n'a înebunit așa repede?

— Ah, majestate, mi se pare că numai glumești!

— Nu-i glumă, zise Carol. Pe mine m'au convins, că Coligny și partizanii lui trebuie uciși. Lasă să piară trădătorii de patrie, cari azi toți sunt adunați împreună. Nu vor scăpa de moarte nici aceia, cari trăesc în provincă. Azi după miezul nopții va suna clopotul, în palatul justiției și acela va fi semnalul! Apoi se va începe. În Paris se va întâmpla un măcel cași care n'a mai fost veacuri de-a rândul. Soarele de mâne se va mira de sângele atâtor hugenoți. Psi! Nu auzi ceva?

— Dar cum se poate așa ceva? Doar nici pregătiri nu s'au făcut?

— Întreg Parisul va prinde armele, pentru-ca să strivească pe aliați Angliei. La miezul nopții toți cei capace de arme se vor aduna la palatul de justiție, aproape de conducătorii lor. În Paris în fiecare fereastră va arde luminarea. Străzile vor fi închise ca cei asupriții să nu poată scăpa. Guise a luat asuprași angajamentul că va termina cu Coligny și cu cei cari vor fi împreună cu el. Ah! N'ai auzit ceva?

— Înșelăciune! Și eu să dorm liniștit în patul meu, când Parisul își răsbună pe trădători? 'L vei ajutama cu oamenii tăi. Balafre a luat asuprași sarcina cea mai grea.

— Bucuros!

— Guise te așteaptă. Mergi — ascute-ți sabia.

— Nici când nu m'am supus cu o voie ca azi, majestate, căci nici odată n'ai dat un ordin mai potrivit în interesul patriei și a casei de Valois.

S'a grăbit.

Regele a rămas în locul acela. Privi la ușa ce s'a închis după Bastard.

— Mă grăbesc la luptă înotriva dușmanilor cari îmi șgudue tronul. Dacă vor muri toți hugenoții și rășboiul civil se va termina. Nici un trădător nu va mai deschide porțile Parisului, englezilor ori germanilor. O speranță însă mi sa spulberat în vânt: fără Coligny și fără de hugenoți nu voiu putea purta rășboiul cu Șpania. Deci nu voiu putea ocupa frumosul teritor al Țărilor de jos. Dar bine și așa! Planul ăsta și de altcum era dubiu. Apoi mă scap de împrejurarea ca poporul să crează de mine, ca eu sunt președintele dușmanilor lui. Oare nu e dovedesc această încă în astă noapte?

Ori doară doresc altceva, decât să pedepsească pe trădători de patrie? Să fie oprit acest lucru? Nu voiesc decât să liniștesc pe cetățenii mei supuși. Au nu-i asta o datorință? Noaptea îmi va eternisa memoria mea! Până când va exista istoria, totdeauna va aminti despre Noaptea sf. Bartolomeu! În fața poporului totdeauna voi fi scuzat.

— Dar înaintea lui Dumnezeu, vei rămâne păcătos, zise un glas de după spațele regelui.

Carol s'a cutremurat cași când ar fi în fața judecării din urmă. Privi lung la figura ce vorbi și pe care o recunosc numai cu greu.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Noună bucurie vestim obștei românești: Icoana cu chipurile lui **Horia, Cloșca, Crișan**, a fost scoasă de sub tipar! E o icoană națională, lucrată cu multă grijă, în colori și se află de vânzare la „**Librăria Națională**” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros). Icoana capilor revoluției dela 1784, e făcută după chipurile care se află în Muzeul-Bruckenthal din Sibiu, chipuri de pe vremea lui Horea, făcute de un pictor de atunci la cererea guvernatorului Ardealului, ca se rămână chipul resculătorilor țărani. De pe acele tablouri din muzeu s'a luat fotografie, iar după fotografie a făcut **Librăria** icoana aceasta. Așadar e chipul cât să poate de credincios a eroului **Horia** și a soților sei. Se poate căpăta pentru suma de 2 cor. 50 fil. franco, — iar franco-recomandat (când e sigur, că nu se perde pe postă), pentru cor. 2.75. Cei care comandă la un loc 10 bucăți, le capătă înloc de 27.50, cu numai 21 cor.! Cereți toți această icoană frumoasă, care e o podoabă vrednică a casei fiecărui român. Prețul să-l trimiteți înainte, căci cu ramburs nu se trimite icoana! — Tot aci și tot cu acel preț: „**Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia**”. Cine comandă amândouă chipurile de-odată, crută cheltueala de postă la unul din ele! Cu 4 cor. 70 fil. (înloc de 5 cor.) le capătă pe amândouă franco, sau cu 4 cor. 95 franco-recomandat, înloc de 5.50. Trimiteți prețul înainte la „**Librăria Națională**” S. Bornemisa Orăștie—Szászváros.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{2}{3}$ cm.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj**. — Prețul freat 2.20 cor.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5.30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7.30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preavenerabilul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din caselle bisericești pentru biblioteci. — Să află de vânzare la **Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva**.

La mormântul **Metropolitului Atanasie Anghel întemnițatorul Unirii cu Roma**, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.*

2. *Planul de învățământ și îndreptarul metodic.* pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobate din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic, gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școalele cu un învățător	—80
„ „ „ doi „	1.20
„ „ „ trei „	1.60

plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comande se pot face la **Tipografia Seminarială**.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Ilu-mare* pe 1911 întreg și din 1912 până în 1/5. — *Vaskub* pe 1913 sem. 1-iu. — *Ticușul român* pe 1912. Pentru anii trecuți încă trebuie făcut ceva. — *Mănăstirea Bikszad* pe 1913 sem. 1-iu. — *Riciu* pe 1912. — *Vaidaszt, Iván* pe 1913. — *Somesana, Dej* pe timpul din 1/10 1908 până în 1/4 1910. — *Sovata* pe timpul din 1/6 1906 până în 31/12 1912. — *Săbad* pe 1913. — *Piskolt* pe 1912. — *Szödemeter* pe 1/3 până în 31/12 1898. Vă rugăm a continua cu depurarea restanței, căci foaia are mari lipse. — *Bistrița* pe 1/5 1911—1/5 1913. — *Il. Ep. Orade* pe 1913. — *Oláhgyürüs* pe 1913 — *Valeajidamului* pe 1901 sem. 2-lea și întreg an 1902.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan**.

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

PICURII DE STOMAC

al lui BRÁDY

mai înainte, „**Picurii de Mariacell**”

s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincos în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat, de bun la perturbațiunile mîstuirii de orice specie la ameteți, arsuri de stomac, constipație, dureri de cap și destomac, greață, insomnie, colica, anemie (lipsa de sânge), gălbineala șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipă la

Apoteca lui C. BRÁDY la „**König von Ungarn**” în **Vienna**, I. Fleischmarkt 2 Depot 5.

Să se aibă grijă la marca cu tipul Maicei dela Mariacell, împachetarea în carton roz și iscălitura de pe tipul eișenului de aci.

(6) 5—25

Sculptor român.

În atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tîmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Pănciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), trónuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, la dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului; un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 11—25

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj**. — Prețul tabloului cor. 1.50 fil.

P. T. Vițicultori și Proprietari!

Grăbiți a procura altoi din celea mai alesă soiuri de vin alb, roșu și negru: struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville; Exquisite de rară specialitate — dela pepinoria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: **Iosif Molnar** în **Értarcsa**, p. u. loco, com. Bihar, Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință să trimită gratis și francat. Altoii, Delaware, vițele, portaltoii cu și fără rădăcini, toate productul nostru. — **Iosif Molnar** mare proprietar și pepinerist în **ÉRTARCSA**, p. u. loco, com. Bihar, Ungaria. (98) 6—10